

Nr 332.

Av herr **Olsson, Oscar**, och herr **Wahlund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1945/46 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

I riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1944/45 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. jämte i ämnet väckta motioner, framföres bland annat följande.

»Från och med budgetåret 1940/1941 gäller i besparingssyfte att det högsta tillåtna lärjungeantalet i realskolans högsta klass är 35 mot förut 30, varjämte jämväl föreskrivits, att uppdelning av klassavdelning vid nybörjarundervisning i modersmålet, tyska, engelska och franska i realskolan icke må äga rum, om särskilda kostnader för statsverket därav föranledas. Härigenom samt genom motsvarande åtgärder beträffande de högre kommunala skolorna inbesparades för budgetåret 1940/1941, enligt i propositionen 1940: 154 framlagda beräkningar, i runt tal 671 000 kronor, varav 345 000 kronor vid de allmänna läroverken, 145 000 kronor vid de kommunala flickskolorna, 89 000 kronor vid de kommunala mellanskolorna och 92 000 kronor vid de högre folkskolorna och de praktiska mellanskolorna. Liknande besparingar ha givetvis gjorts för de därpå följande budgetåren. Såsom i motionen I: 192 framhålles, torde dessa besparingsåtgärder, vilka vid sin tillkomst uttryckligen betecknades såsom av det statsfinansiella läget föranledda tillfälliga restriktioner, ha vållat icke oväsentliga olägenheter för undervisningen. Riksdagen är dock med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna icke beredd att på sätt motionärerna synes avse förorda ett omedelbart slopande av nämnda restriktioner. Emellertid vill riksdagen framhålla vikten av att ifrågavarande restriktioner icke upprätthållas längre än de statsfinansiella förhållandena oundgängligen kräva. Riksdagen förutsätter därför, att Kungl. Maj:t så snart som möjligt för riksdagen framlägger förslag om avveckling av ifrågavarande provisoriska besparingsåtgärder.»

I ingressen till årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, framhåller departementschefen, att hans företrädare i ämbetet i ingressen till fjol-årets åttonde huvudtitel uttalade »starka betänkligheter mot ett bibehållande av de på grund av krigsförhållandena vidtagna begränsningarna av särskilt de vetenskapliga och kulturella institutionernas anslag». Han gläder

sig över att det i årets huvudtitel visat sig möjligt att ställa väsentligt ökade medel till dessa institutioners förfogande.

Det är med stor tillfredsställelse vi konstatera den förbättring i det statsfinansiella läget som tillåtit departementschefen att i överensstämmelse med sin företrädares väl grundade betänkligheter föreslå dessa väsentligt ökade anslag. Men med denna förbättring borde, synes det oss, också ha följt ett beaktande av riksdagens uttryckliga önskan att de här påtalade restriktionerna, med deras konstaterade stora olägenheter för undervisningen, »icke upprätthållas längre än de statsfinansiella förhållandena *oundgängligen* kräva». Olusten i skolarbetet bland både lärare och lärjungar med därav följande skadeverkningar har också föranlett sällsynt enstämmiga opinionsyttringar bland barnens målsmän. De lärare vars undervisning direkt berörts av dessa restriktioner ha lika enstämmigt ofta betecknat de av de stora klasserna föranledda förhållandena som olidliga.

Med stöd av vad vi här anfört föreslå vi,

att de provisoriska besluten om maximeringen av elevantalet i realskolans högsta klass till 35 elever och avskaffande av rätten till uppdelning av vissa klasser måtte upphävas från läsåret 1945/46, samt

att för möjliggörande härav ett belopp av förslagsvis 700 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande.

Stockholm den 21 mars 1945.

Oscar Olsson.

S. G. W. Wahlund.